

- Mensen maken de stad -

WAT MAAKT WERKEN IN DEN HAAG INTERESSANT EN LEUK?

10 ondernemers vertellen over hun werk!

01 DE DUURZAME ONDERNEMER *Annelies Goedbloed*

Na je 50e het roer volledig omgooien. Er zijn er maar weinig die het durven. Annelies Goedbloed deed het. Ze verruilde de IT wereld en het interim management voor het kweken van oesterzwammen op koffiedik, restafval van koffietentjes in de regio. Alleen al in Den Haag wordt minimaal zes miljoen koffie per jaar gedronken, de grondstof die Goedbloed nodig heeft. Met haar bedrijf HaagseZwam investeert ze in een leuker leven voor zichzelf, haar medewerkers – mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt – en het milieu. Het koffiedik halen ze op met de fietskar binnen een straal van tien kilometer. De oesterzwammen bezorgen ze op dezelfde manier. Weer of geen weer.

Als student Geneeskunde had ze niet kunnen vermoeden dat het balletje zo zou rollen, lacht ze.

‘Ik kom uit een familie met

artsen en dacht dat het vak ook bij mij zou passen. Ik kon helemaal niet tegen bloed, en switchte naar een IT-studie aan de HTS. Meisjes waren toen een uitzondering in die wereld. De emancipatie was het eerste decennium ver te zoeken.’

Goedbloed werkte bij topbedrijven als Siemens, IBM en KPN. Na de klap op de beurs raakte ze in 2010 haar baan kwijt en begon voor zichzelf als interim manager. Leuk, maar er moest meer zijn in deze wereld, filosofeerde ze. ‘Ik ging naar een lezing van Gunter Pauli, de grondlegger van de Blauwe economie. Die lezing zette me aan het denken. Thuis hadden we zonnepanelen, ik scheidde het afval en kocht biologische producten. Typisch zo’n NRC gezin. Maar ik wilde meer en duurzaam ondernemen. Mijn eerste groene project: metaal uit hardware terugwinnen.’

Goedbloed gaf zichzelf een jaar de tijd. ‘Die deadline haalde ik niet. Metaal terugwinnen bleek toch lastiger dan gedacht. Toevallig kwam ik in aanraking met Rotterdam, en nam een kweekbakje mee naar huis. Oesterzwammen kweken, kon ik ook in mijn eentje!’

Aan de keukentafel startte ze met twee studenten van de Hogeschool Den Haag. Nu zit ze met haar bedrijf in The New Farm. Heeft ze mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst en regelmatig studenten over de vloer. Haar ambitie: meer ondernemen met zwammen, onder andere de consumptie van de oesterzwam vergroten, want het is een goede vleesvervanger en waardevol voedsel.

Iets anders op haar wensenlijstje: de geneeskracht van paddenstoelen onderzoeken. ‘Uit de pruikzwam kan vermoedelijk een medicijn gemaakt worden om Alzheimer op te lossen. Met een studente is al onderzocht of deze zwam te kweken is op koffiedik. Hoe mooi is het als ik met mijn bedrijf een bijdrage kan leveren aan de geneeskunde.’

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: Glaswerk
PUBLIC SPACE: Paleistuin (ingang Prinsenstraat)
WINKEL: LekkerNassuh
KOFFIETENT: Lebkov & sons met stip op 2: Petit Café in het voormalige Ministerie van Sociale Zaken
GEBOUW: The New Farm

STRAAT: Frederik Hendrikklaan
VERBORGEN PAREL: Klooster-tuin Westeinde 101. ‘Lekker stil.’ Op 2: Lusthof. ‘De oase in de stad.’

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Het huis waar ik ben geboren en getogen.

PASSIE: Natuur
NOG LEREN: Te veel om op te noemen, life is too short.
RAAKT MIJ: De gevolgen van oorlog
INSPIRATIEBRON: Gunter Pauli

ULTIEME ONTSPANNING: Wandelen in de natuur. Weg van de bewoonde wereld, dat kan ook al snel vlakbij.

HAAGSE SPORTHELD: Jeugd-roeier Conno Kuyt
BESTE SPORTPRESTATIE: Hardlopen: 5 km in 23 minuten
KRANT: NRC

02

02 DE GIDS *Sylvester van Oel*

Vijf minuten praten met gids Sylvester van Oel van Cycle and the City tovert een brede lach op je gezicht. Zijn enthousiasme – in vet Haags accent – is daar debet aan. Bij Cycle and the City neemt hij, zijn compagnon Raymond van Lier en de overige gidsen je mee voor een 4,5 durende toer door de stad. Geen doorsnee toer. De verhalen komen van de straat met een flinke dosis humor. ‘Niemand heeft Geschiedenis gestudeerd. Onze gidsen hebben allemaal een baan ernaast. Raymond is buschauffeur, is geboren boven het koffiehuis van zijn familie in de Schilderswijk, en ik werk parttime als agent. Omdat je de stad goed kent, loop je bijzondere mensen tegen het lijf. Zij kennen de geschiedenis van hun voorvaders, de buurt of het bijzondere pand in de straat. Natuurlijk zijn we ook de boeken ingedoken, maar bij ons krijg je geen standaard tour. Ik hou van het pure, het echte Haagse.’

Hij komt uit het Westland. Zijn ouders lieten Den Haag achter zich voor de rust in ‘s- Gravenzande. Het Westland werd zijn vertrouwde basis. Van de stad moesten zijn vrienden niets hebben. Van Oel raakte als enige gefascineerd door de geschiedenis. Het verschil tussen de Hagenezen en Hagenaren. ‘Ik werkte al bij de Politie,

kocht een oud herenhuis in Loosduinen en kluste er met mijn vrienden uit het Westland. Om ze te bedanken organiseerde ik een stadstour met tussenstops in typisch Haagse horeca.’

Het begin van zijn succesvolle onderneming, zo’n 3,5 jaar geleden. ‘Op mijn vrije dagen slenterde ik door Den Haag en hoorde verhalen waarin ik werd meegenomen. Ik ontdekte bijvoorbeeld een verborgen kapel achter een muur. En dat de stad uit rangen en standen bestaat. Ik kreeg steeds vaker de vraag of ik voor anderen ook een tour wilde organiseren. Een stemmetje in mij zei: ‘Doe dit.’

Zijn bedrijfsnaam Cycle and the City is geïnspireerd door de serie Sex and the City; zijn gouden fietsen op de Westlandse uitspraak ‘Helemaal goud’ als het goed gaat. De link met de Gouden Koets was ook zo gemaakt. De stalling van zijn fietsen: boven het voormalig politiek café Muller, nu het Hollandse feestcafé Vroeger was je anders.

Zijn baan bij de Politie verruilt hij (nog) niet voor het fulltime ondernemerschap. ‘Ik zou het bemiddelen in de samenleving teveel missen. Werken bij de Politie is fantastisch.’

Van Oel en co gaan viral op YouTube met het Gouden Fietsenlied. ‘Het begon als een geintje: nu worden we gevraagd op Haagse evenementen en treden we op in kroegen. Zeg nou zelf: mijn leven is een groot feest.’

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: De Kleine Witte in de Malle Molen. De lokale hagenaar is hier te vinden en te horen. In de avond wordt er goed geborreld en gedanst.

PUBLIC SPACE: Cafés in de Oude Molenstraat

WINKEL: Boetieks in de Prinsenstraat en Boekhorststraat

KOFFIETENT: Florencia

GEBOUW: Binnenhof. Vol geschiedenis en geheimen.

STRAAT: (Oude) Molenstraat.

Een dorpje in het centrum.

VERBORGEN PAREL: Die houd ik echt geheim.

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Met mijn vader mee naar zijn werk. Hij was een van de beste loodgieters van de stad. In de koffietentjes keek ik mijn ogen uit.

NOG LEREN: Bij de politie zeggen ze wel eens: je moet beter leren plannen. Ik ben meer

van het instinct.

RAAKT MIJ: Muziek en doorzettingsvermogen

INSPIRATIEBRON: Mijn ouders. Mijn vader was de motor van ons gezin. Tijdens zijn werk viel hij van het dak; hij is zwaar invalide en woont niet meer thuis. Mijn moeder ziet hem dagelijks. Hoe ze het doet.... We zijn nog steeds een hecht gezin.

ULTIEME ONTSPANNING: Met mijn wijffie een drankje drin-

ken in de stad.

HAAGSE SPORTHELD: Die lange van Vianen, want die dook over elke bal heen.

BESTE SPORTPRESTATIE: Mag dat ook van een ander zijn? Ik neem mijn petje af voor de Iraanse Said Gholami Djorshari. Met een beperking is hij hard op weg een goede bodybuilder te worden.

KRANT: AD

03 DE AVONTURIER *Jasper van der Hoek*

Avonturiers en geliefden Marjan Hofstra en Jasper van der Hoek gooiden zes jaar geleden het roer om. Hij had het best naar zijn zin bij de ING als regiodirecteur; zij genoot van haar werk als personal coach van mensen met een verstandelijke beperking. Het bankwezen rolde Van der Hoek als vanzelf in, lacht hij vanachter de bar van Patagonia Beach Club in Scheveningen. Een hippe strandtent. Hij weet amper dat hij nog leeft deze weken. Druk met hun pas geopende tweede restaurant Uluwatu Beach in Hoek van Holland, samen met zakenpartner Eimert Komen. Jasper blikt terug op zijn verrassende carrière.

17 jaar jong en geslaagd voor zijn vwo-examen. Gek op de zee. Zo'n surfdude, opgegroeid in de Hoeksche Waard. Van der Hoek koos voor een studie Rechten in Leiden, vooral vanwege de nabijheid van de zee. Na zijn studie kon hij aan de slag bij ING. Die leasebak stond al voor zijn deur. Met een knipoog: 'Ik kreeg tien dagen de tijd om mijn rijbewijs te halen. Ik rolde van de ene leuke functie in de andere. Vrijdags werkte ik vaak thuis, einde middag reden we richting de Franse kust om te (kite) surfen of naar de Alpen om te klimmen en snowboarden. We zijn gek op buitensporten.'

Na vier keer hetzelfde kunstje te hebben gedaan bij een ING-vestiging, kriebelde het. Daarnaast ontbreekt het Van der Hoek aan zitvlees. 'Wat wil ik nog meer in het leven, die vraag spookte steeds vaker door mijn hoofd. 'Ik weet wel wat jij wilt. Iets voor jezelf beginnen', zei Marjan. Ze stond vierkant achter me. Het werd of een locatie in de Alpen of aan het strand.'

Een zoektocht langs de Haagse

kust volgde. Op de gevonden plek bouwden zij Patagonia, mede door middel van 'incrowdfunding'. 'Op de opening stond ik met tranen in mijn ogen toen de eerste gerechten de open keuken uit kwamen. Met nauwelijks ervaring in de horeca en twee linkerhanden hadden we dit toch maar bereikt. Op een spot waar het op z'n zachtst gezegd nog niet echt gebeurde.'

Patagonia werd een succes. Te danken aan de bijzondere culinaire kaart, de opvallende inrichting – Marjans verdienste – en de samenstelling van het personeel. Een kwaliteit uit Jaspers' koker. Lachend: 'Ik kan verder niet zoveel, maar ben wel goed in erg leuke mensen vinden: collegae, leveranciers en gasten. En, vergeet het businessplan niet. Dat is onze houvast geweest in een soms hectische periode.'

De kick haalt hij uit het bouwen van een team. 'Ik kies mensen op hun persoonlijkheid en uitstraling, niet op ervaring. Het horecavak kun je leren. We stralen passie en lol uit. Samen hebben we maar één doel: iedere gast, particulier en zakelijk, moet happy terugblikken op zijn bezoek aan Patagonia'

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: *Catch en Encore. Knap wat daar aan een jarenlange continuïteit wordt neergezet.*

PUBLIC SPACE: *De Scheveningse Haven. Gebeurt altijd iets, het vibreert er echt.*

KOFFIETENT: *Meneer Chocola*
GEBOUW: *Kurhaus. Vooral vanaf het water. Dan komt het iconische van dat gebouw nog meer tot zijn recht.*

STRAAT: *Frederik Hendriklaan. Een broeinest van ondernemerschap. Sfeervol en nog steeds intiem en persoonlijk.*

VERBORGEN PAREL: *Het Zwartte Pad. Een in de hele wereld unieke verzameling bonte strandzaken waar originaliteit, sfeer, passie en goed eten hoog in het vaandel staan.*

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: *Aan de hand van mijn vader over straat. Een prachtige vent.*

Vertrouwen van mijn lieve ouders is een niet te onderschatten rotsvaste basis in mijn hele leven. Een zegen.

PASSIE VOOR: *De bergen en zee.*

NOG LEREN: *Mooier schaatsen. Dat zoeken naar verbetering in die keten van bewegingen is verslavend.*

INSPIRATIEBRON: *Ronald*

Naar. Toch een beetje de Cruiff van het Nederlandse alpinisme. Ik heb samen met hem geschaatst, zijn boeken gelezen en kwam bij hem thuis. Een fascinerende man. Helaas leeft hij niet meer.

ULTIEME ONTSPANNING: *Wakker worden met Marjan, Mila en Deen in een tentje in de duinen van Vlieland.*

HAAGSE SPORTHELDEN: *Michael Boogerd en Bart Veldkamp. Een wielrenner en een schaatser zoals je zelf had willen zijn.*

BESTE SPORTPRESTATIE: *Lastig kiezen... Marmotte en Parijs-Roubaix gefietst. Illegaal een Elfstedentocht geschaatst en een hoop mooie bergen beklommen. Het zoeken naar steeds*

weer een nieuw doel blijft het mooist.

KRANT: *Volkskrant*
GUILTY PLEASURE: *Iedere zonnige ochtend 5 minuten chillen op het bankje voor m'n huis, met een grote mok Douwe Egberts filterkoffie. Alsof ik de hele dag vrijaf heb.*

04 DE VERBINDER *Fransje Sprunken*

Negen jaar bouwde ze aan VORM van bouwer naar ontwikkelaar. De laatste jaren vanuit een directiefunctie. Tijd voor een nieuwe stap: FSD (FransjeSprunken Development), een bedrijf waar meer vanuit een partnership wordt gewerkt. Sprunken is een teamspeler. Haar ambitie: snel een team van circa tien mensen om zich heen verzamelen om samen interessante projecten te realiseren. Ze volgt haar hart. 'Eindelijk mijn eigen bedrijf, iets wat anderen al lang zagen aankomen', glimlacht Sprunken. Nog een voordeel van een eigen bedrijf: 'Mijn dochter doet dit jaar eindexamen. Mijn kantoor zit aan het Frederik Hendrikplein, dus is mijn basis lekker dicht bij huis.'

'In verbinden van mensen, plekken en dingen ben ik goed. Ik verzamel als het ware constant van die vier-op-een-rij steentjes. Eerst vind je een groene, en die stop je in je rugzak. Onverwachts vind je nog een groene. En als ik dan de derde steen zie liggen, ga ik heel hard op zoek naar de vierde. Ik geef niet snel op.' Ze komt uit een architecten gezin. Een studie die zij nooit zou volgen. 'Als je jong bent, ga je toch zeker niet doen wat je vader doet.'

Toch kon ze niet om de liefde van het vak heen en studeerde architectuur en urban design in Delft. Inmid-

dels is Sprunken al ruim twintig jaar actief als consultant en ontwikkelaar.

Ze kwam naar Den Haag voor de liefde. 'De vader van mijn kinderen woonde hier al. Van een rustige stad voor ambtenaren - met een sausje voor toerisme - heb ik Den Haag de laatste twee decennia zien veranderen naar een stad met ruimte voor ontmoeting, innovatieve restaurants en creatieve inspirerende plekken.'

Sprunken woont zelf op zo'n plek: een oude gymzaal in het Regentessekwartier. In de naastgelegen school biedt Staedion plek aan statushouders. 'Mijn vriendin Esther organiseerde voor en met hen 'Esthers wijsje'. Muziek en samen eten zorgden voor ontmoeting tussen onze nieuwe burens en de buurt.'

Achteraf gezien een mooi oefenproject voor het herontwikkelen van het voormalig ministerie van sociale zaken: van SOZA naar ANNA. 'Deze plek is in de start up fase een broedplaats geworden van co-wonen en co-werken. Het is er nu al leuk. Maar het zou gaaf zijn als de huidige bewoners en bedrijven met de herontwikkeling van de locatie mee groeien naar bedrijven die bij de nieuwe sfeer van het nieuwe Stationsplein passen.'

FSD zoekt direct al de samenwerking met veel bekende architecten, investeerders, gebruikers en eindbeleggers. 'Ik weet heel goed wat ik niet kan. Delen maakt ons allemaal beter. Laat mij die aanjager maar zijn.'

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: Da Braccini

PUBLIC SPACE: Tweede haven van Scheveningen

KOFFIETENT: Lolapoolza, Weimarstraat

GEBOUW: Het Vredespaleis is indrukwekkend

STRAAT: De Weimarstraat wordt steeds leuker

VERBORGEN PAREL: Capriole en Glaswerk op de Binckhorst

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Met mijn ouders en een groep vrienden zelf vliegers maken

PASSIE VOOR: Eten met vrienden en muziek maken

NOG LEREN: Meer geduld wellicht?

RAAKT MIJ: De interactie, humor en liefde tussen mij en mijn kindjes

ULTIEME ONTSPANNING: Sport-

week in Slovenië, Smarjeske toplice

HAAGSE SPORTHELD: De oprichter van De Haagse Directie, een boksschool voor iedereen!

BESTE SPORTPRESTATIE: Haha, vroeger in de selectie gehandbald in het Limburgse

KRANT: NRC

GUILTY PLEASURE: Gitaar spelen en countryliedjes zingen

05 DE HOEDENMAKER Berry Rutjes

‘Queen Máxima of the Netherlands is killing the hat game at the Royal Ascot’, kopte het Engelse tabloid Bazar in de zomer. Een hoed van de hand van hoedenmaker Berry Rutjes. Natuurlijk is ze daar trots op, lacht ze in haar salon op het Noordeinde. Een salon die zo in le Marais in Parijs had kunnen staan. Ze zit al 25 jaar in het metier, met wisselend locaties in Gouda en Den Haag. Op het Noordeinde begon ze vier jaar geleden als pop-up store. Dé plek voor een salon in een stad van internationale allure, merkt ze op. Want hoeden zijn toch ook vooral in trek bij expats én bij ministers en Tweede Kamerleden op Prinsjesdag. Rutjes hoeden pik je zo uit de parade: stijlvol en elegant. ‘De hoed van Máxima werd internationaal geroemd. Terwijl in Nederland diezelfde hoed soms zuur werd afgedaan als vogelnestje. In Nederland heerst vooral de mentaliteit: doe maar gewoon. Toch weet ook de Nederlandse klant de hoed meer te waarderen. Ik zie ook vaker mannen in mijn salon.’

Ze oogt als een Française, elegant met de Hollandse nuchterheid. Rutjes volgde de MTS opleiding mode en kleding in Den Haag en spaarde voor vier semesters summerschool in Londen aan het London College of Fashion. Daar kreeg ze de techniek in haar vingers. Door hard te werken, en de stimulans van haar moeder, is ze doorgebroken. ‘Mijn moeder stond altijd achter mijn droom. Hoe moeilijk het ook is om het als ontwerper te maken. Ik wilde geen

groothandel zijn, maar alles zelf in de hand houden: het ontwerpen én maken van de hoeden. Ik heb veel moeite gedaan om een plek te krijgen op de lijst voor immaterieel erfgoed. Eeuwenoude ambachten worden zo behouden, beheert en ontwikkelt.’

‘Ik heb geen hoedenhoofd’, is wat Rutjes geregeld hoort. ‘Een hoed past iedereen. Het onderstreept je persoonlijkheid. Het is alleen

maatwerk. De een kan een brede rand hebben, de ander niet. Ik denk mee met de klant. Een klant gaat bij mij alleen lachend de deur uit.’

Rutjes gaat geregeld een samenwerking met musea aan. Voor het Gemeentemuseum Den Haag maakte ze voor de tentoonstelling Hubert de Givenchy ‘to Audrey with love’ een hoedencollectie. Voor Paleis ‘t Loo een betaalbare hoedencollectie. ‘De hoeden van

Beatrix werden tentoongesteld, en ze vroegen mij hoeden te ontwerpen voor de museumwinkel.’ Haar ambitie: Een salon en atelier ineen met ruimte voor accessoires, gemaakt door collega-ontwerpers. ‘Sieraden, handschoenen en sjaals bijvoorbeeld. Op dit moment is mijn artist in residence ILNI bags, een prachtig nieuw Nederlands label. En, ik hoop eens te mogen werken voor een Frans couturehuis in Parijs.’

05

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: *Traiteur le Gone*

PUBLIC SPACE: *Gemeente museum Den Haag*

WINKEL: *Regina decoratie*

KOFFIETENT: *Eatalia Delicatessen*

GEBOUW: *Voormalig paleisje van Wilhelmina, nu Escher Museum.*

STRAAT: *Noordeinde*

VERBORGEN PAREL: *Schuilkerk Juffrouw Idastraat*

PERSOONLIJK:

PASSIE VOOR: *Kunst en schoonheid in de ruimste zin van het woord. Kwaliteit en detail.*

NOG LEREN: *Nooit uitgeleerd, toch. Ik ben gretig en sta open voor veel dingen.*

RAAKT MIJ: *Gedrevenheid en passie*

INSPIRATIEBRON: *Kostuumfilms, antiekmarkten, musea en interieur design. Iris Apfel is top. Op hoge leeftijd is ze nog steeds een stijlicoon.*

ULTIEME ONTSPANNING: *Wandelen in de natuur. En met mijn best friend twee keer per jaar de kledingkast ophippen. Hilarisch.*

HAAGSE SPORTHELD: *Naomi van As*

BESTE SPORTPRESTATIE: *Bodybalance, dansen en wandelen met de hond. Op dit niveau werken & gezin combineren is al een top prestatie.*

KRANT: *De bijlage van het Financieel Dagblad op zaterdag.*

GUILTY PLEASURE: *Op Prinsjesdag alleen voor de tv met een tompouce op schoot de hoedenparade kijken. Mijn hoeden aan politici zijn dan al afgeleverd.*

06 DE WAAGHALS *Mark van Swieten*

Een waaghals is-ie al lang niet meer, benadrukt Mark van Swieten van JUMP freerun. Van gebouw naar gebouw springen, heeft hij echt wel eens gedaan in zijn 'jonge jaren' en recent nog gestunt in de succesvolle Hollywoodfilm Dunkirk. Maar nu hij vader is van twee zoontjes en zo'n zevenhonderd kids onder zijn hoede heeft, die de vrijheid en behendigheid van het freerunnen leren, staat verantwoordelijkheid hoog in het vaandel. En, sinds dit jaar mag hij zich bondscoach noemen van het NL Parkour Team. Een nog jonge sport in die categorie. Het team heeft er al een aantal internationale World Cup wedstrijden opzitten. Van Swieten maakt zich op voor de Olympische Spelen. In 2020 zal Parkour als demonstratiesport aanwezig zijn in Tokyo, een voortraject naar het 'echie'. Vier jaar later in Parijs – de bakermat van Parkour – hoopt hij zijn atleten te laten shinen op de Spelen. Met zijn organisatie traint hij nu op twee locaties, de derde zal spoedig worden geopend in de nieuwe Haagse Sportcentrale. 'Een prachtige aanwinst voor Den Haag.' Van Swietens' loopbaan startte bij Defensie en de Politie. Daar is zijn passie voor freerunning ontstaan, legt hij uit. Dertien jaar

geleden begon hij met lesgeven aan een handjevol jongens. 'Met JUMP freerun zijn we inmiddels een grote speler op de markt. We geven niet alleen trainingen, maar organiseren ook wereldwijd evenementen. Producenten van commercials schakelen ons in. En dat gaat van Footlocker, Nike tot aan de KFC. Mijn doel is de sport tot grote hoogte te ontwikkelen. Met een gooi naar de Olympische Spelen zijn we al een eind op weg.'

Zijn droom is uitgekomen: de laagdrempelige sport aan de man brengen. 'Op YouTube ziet freerunning er spectaculair uit. De sport lijkt buiten je bereik. Maar je kunt op elk niveau sprongetjes maken, succes behalen en opbouwen. Iemand die al tien jaar traint, kan bij wijze van spreken met een salto van gebouw naar gebouw springen. Mijn zoontjes doen dat van muurtje naar een stoeprand. Dat geeft exact hetzelfde gevoel van vrijheid. Je hebt niets anders nodig dan je eigen lijf en de kracht om je fysiek en mentaal te trainen.'

Een outdoor parkour park in Den Haag staat nog steeds op zijn verlanglijstje. En het freerunning integreren in de lessen lichamelijke opvoeding op Haagse scholen. 'Zo leren kinderen al jong hun grenzen verkennen. Hun lichaam en geest ontdekken. Door het freerunnen maken kinderen met bijvoorbeeld ADHD of autisme snel stappen.'

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: Jamey Bennet

PUBLIC SPACE: Strand van Kijkduin

KOFFIETENT: Hou niet van koffie.

GEBOUW: KUHRHAUS

STRAAT: Grote Markt

VERBORGEN PAREL: Loosduinen. Het gezellige dorp binnen Den Haag.

PERSOONLIJK:

PASSIE VOOR: Alles wat met sport van doen heeft!

NOG LEREN: Mijn geduld te bewaren...

RAAKT MIJ: Kinderen die opgroeien in een negatieve omgeving.

INSPIRATIEBRON: Muziek

ULTIEME ONTSPANNING: Voetballen met vrienden.

HAAGSE SPORTHELD: Aad Mansveld

BESTE SPORTPRESTATIE: De organisatie van het NK freerunning naar Den Haag gekregen!

KRANT: Nieuwsapps

GUILTY PLEASURE: Lekker hard foute 90's nummers draaien in de auto.

07

07 DE SIERADENONTWERPER
Petra Reijrink

Hoe een research technician bij Shell een succesvol sieradenmaker wordt? Door je droom te volgen, lacht Petra Reijrink. Twintig jaar deed ze research voor de petrochemische multinational. In 2010 stapte ze vol overtuiging in het creatieve vak: die van sieradenontwerper. ‘Op vakantie in Frankrijk maakte ik zomaar een armbandje. Mensen vonden het leuk en het werd opgemerkt door een winkel. Dat mijn sieraad verkocht werd, was de trigger om verder te gaan.’ Dat ging niet van de een op andere dag, glimlacht ze. Want zou ze niet eenzaam worden in een eenmanszaak en collega’s missen. ‘Ik schakelde een coach in om mijn ambitie te toetsen. Ik heb geen moment spijt gehad van mijn beslissing. Door koffie te drinken met andere Haagse creatievelingen kreeg ik een nieuw netwerk. Net als iedere beginnende ondernemer vond ik het nogal spannend, maar ik wist wat ik in huis had. ‘Wie werkt, zal oogsten’. Die filosofie heb ik als boerendochter meegekregen.’

Verfijnd met oog voor detail, zo kun je haar collectie omschrijven. Zeer divers ook. Alhoewel ze gefascineerd is door de jaren ‘70 toen punk en vintage mode opkwam, heeft Reijrink haar eigen stijl ontwikkeld. Natuur is haar grootste

inspiratiebron. Haar atelier aan huis zit in de oude kantine van een voormalige drukkerij, midden in de stad. Ze woont er met haar partner. Reijrink werkt vanuit intuïtie. Zet geen lijn op papier, maar gaat gewoon aan de slag. ‘Als iets mooi is, intrigeert het me. Soms vind ik een prachtig stukje vintage, en verwerk dat in mijn idee.’

Tot 2014 stond ze geregeld in de bladen. Haar sieraden werden gebruikt bij modeproducties. Tot ze er genoeg van had. ‘Klinkt gek misschien, maar ik ben gestopt vanwege het succes. Een PR bureau had ik niet langer meer nodig. Ik zet social media in, Facebook en Instagram, en heb zo alles zelf in de hand. Dit jaar stond ik voor het eerst op een beurs. Je moet je zelf wel laten zien.’

Voor het Gemeentemuseum Den Haag ontwierp ze onder andere, voor de Givenchy tentoonstelling sieraden met als inspiratiebron zijn modestijlen uit de jaren 50. ‘Zo’n samenwerking is geweldig.’ Met de Haagse edelsmid Hendrik Komen is ze net zo enthousiast een samenwerkingsverband aangegaan. ‘Ik kreeg steeds vaker de vraag of ik iets nieuws kon maken van een ongedragen gouden erfstuk. Ik ben geen edelsmid, dus vroeg ik Hendrik. Ik denk mee in het ontwerp; hij is van de techniek en het eindontwerp.’

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: De Hagedis
PUBLIC SPACE: Plein 1813
KOFFIETENT: Het Vlaamse Broodhuys
GEBOUW: Vredespaleis
STRAAT: Sophialaan

VERBORGEN PAREL: De Haagse beek

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Spelen langs de slootkant
PASSIE VOOR: Muziek

NOG LEREN: Gitaar spelen

RAAKT MIJ: Ambachtelijk werk
INSPIRATIEBRON: Natuur
ULTIEME ONTSPANNING: Fietsen langs boerderijen en weilanden met dieren
HAAGSE SPORTHELD: Barney

Barneveld

BESTE SPORTPRESTATIE: City Pier City
KRANT: De Volkskrant
GUILTY PLEASURE: Jonge Jenever

08 DE DOORZETTER Bobbi Eden

Ze is niet in een hokje te plaatsen. Veertigplussers kregen het warm van haar rollen in pornofilms en fotoshoots in mannenbladen. De jongere generatie zat onlangs op het puntje van de stoel tijdens haar optredens bij *It takes 2*, gecoacht door de eveneens Haagse Marcel Veenendaal van Di-rect. Bobbi Eden beschikt over een gouden keeltje, bleek. 'Mark, mijn man en manager, heeft me erin geluld. Ik zong zelfs niet eens onder de douche. Ik had er helemaal geen zin in, en stierf duizend doden tijdens de opnames. Langzamerhand kreeg ik er lol in en werd fanatiek.'

Doorzettingsvermogen en een flinke dosis humor, dat is Bobbi ten voeten uit. Haar laatste film draaide ze ruim tien jaar geleden in LA, waar het gezin een deel van het jaar woont.

Mark en Bobbi kregen vijf jaar geleden hun eigen reality serie, en sinds drie jaar maken ze wekelijks filmpjes voor Linda.tv over het reilen en zeilen van hun gezinsleven. Bobbi wordt geregeld gevraagd voor tv programma's. 'Meestal zeg ik nee. Ben ik echt enthousiast over een format, dan duik ik er met hart en ziel in.'

In een aflevering van *Vier handen op een buik* helpt ze een tienermoeder haar leven op de rit te krijgen. In *Bevallen met .....* volgt ze stellen die op het punt van

bevallen staan. Maar ook een spannender avontuur zoals *The big escape* schuwt ze niet. Bobbi is likeable, zo'n type die het overal wel goed doet.

Een mooie eigenschap voor een ondernemer. Want naast haar tv-carrière organiseert ze samen met Mark voor de derde keer de erotische beurs *Loversland*. Ze maakt haak- en breiboeken – en ook daarin vind je haar humor terug – en heeft haar eigen vrouwvriendelijke seksspeeltjeslijn. 'In het verleden werd ik altijd gevraagd voor erotische beurzen in binnen- en buitenland. Als er een ervaring heeft, ben ik het wel. Een goede basis om zelf een beurs te starten. Die dagen sta ik er met mijn eigen lijn; Mark regelt vooral alles achter de schermen. Het allerleukst: een praatje maken met bezoekers. De juiste standhouders, artiesten en strippers binnen halen en nieuwe dingen bedenken voor een volgende beurs.'

Dat ze zowat van alle markten thuis is, gaat niet vanzelf. Haken van knuffels, Ukkepukki's voor de allerkleinsten..... Ze bekeek urenlang de techniek op Printerest en filmpjes op YouTube. 'Mijn eerste probeersel leek nergens op. Maar als ik ergens mijn zinnen op zet, geef ik niet op. Ik volgde een workshop en oefende net zo lang tot ik het kon. De volgende stap was een boek.'

Haar ambitie: 'Een eigen kinderkleding label, en eens mijn eigen tv-programma. Nieuwe dingen ondernemen, geeft energie.'

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: Bij Boger en voor de lekkerste snacks 't Kleine Winkeltje

PUBLIC SPACE: Kijkduin of het bos Ockenburg

KOFFIETENT: The Bookstore

GEBOUW: Vredespaleis

STRAAT: Frederik Hendriklaan. Altijd gezellig.

VERBORGEN PAREL: Straatje bij het Noordeinde

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Weer of geen weer, we gingen altijd naar het strand. Erna warme choco drinken.'

PASSIE VOOR: Poppen, haken, breien, naaien, lezen en miniatures

NOG LEREN: Beter worden in kleding en miniatures maken.

RAAKT MIJ: Kinder-, ouderen- en dierenleed.

INSPIRATIEBRON: Mijn zontje en mensen die creatief, muzikaal en positief zijn.

ULTIEME ONTSPANNING: Een pyamadag. Doet iedereen lekker waar-ie zin in heeft.

HAAGSE SPORTHELD: Raymond van Barneveld

KRANT: Telegraaf

GUILTY PLEASURE: Het aanwassen van nieuwe hobby's

09 DE ADVOCaat Bas Martens

Het duizelt je als je de lidmaatschappen en nevenfuncties van strafpleiter Bas Martens, partner en bestuursvoorzitter in Delissen Martens Advocaten, leest. En dan leidt hij ook nog een strafrechtteam binnen het kantoor en staat hij zelf in toga in de rechtszaal. Dit alles in het belang van hét recht en de advocatuur, verklaart hij bescheiden. Zijn intrinsieke motivatie: mensen helpen, die in de problemen zitten. ‘Ik ben zo eigenwijs te denken dat ik oplossingen kan vinden die anderen niet vinden. Los van het juridische vraagstuk.’

In 1993 vestigde Martens zich na het behalen van zijn bul als zelfstandig advocaat in Den Haag. Specialiseerde zich onder meer in het strafrecht, militair strafrecht en het geven van bijstand aan getraumatiseerde veteranen. Daarnaast is hij docent tuchtrecht en anti-witwasregelgeving voor advocaten. Martens was drie jaar Deken van de Haagse Orde van Advocaten. Zijn uitstapje naar het metier curator, jaren geleden, vergeet hij liever. ‘Een misstap. Het voelde slecht om schuldeisers bij te staan.’

Van een klein kantoor is Delissen Martens uitgegroeid naar een full service kantoor voor ondernemers en particulieren met dertig advocaten. ‘Een kantoor met jonge, ambitieuze mensen op wie ik enorm trots ben. Wij bedienen veel internationale cliënten. Handig in een stad met expats.’

Als een van de weinigen in Nederland is Martens gespecialiseerd in militair recht. Militaire vak-

bonden weten bij wie ze moeten aankloppen om de belangen van hun leden, waaronder veteranen, te behartigen. ‘Ze hebben PTTS overgehouden aan hun uitzending naar oorlogsgebieden, of zijn invalide geraakt. Hun toekomst is verwoest. Ze hebben recht op een schadevergoeding.’

Het internationaal recht heeft een grote plek in zijn hart. Hij was medeorganisator van conferenties over internationaal strafrecht in Gent en Den Haag. ‘In oktober komt een conferentie in Lissabon.’

Martens is tweede vice president van de Fédération des Barreaux d’Europe (FBE), een federatie van 250 Europese Ordes van Advocaten, die ongeveer een miljoen advocaten vertegenwoordigt. Ze wisselen regelmatig ervaringen uit, zoals laatst in Lausanne. ‘Dan hoor je ook verhalen van advocaten uit Roemenië of Bulgarije, die werken onder een onderdrukkende overheid. Of Turkse advocaten die met enige regelmaat worden opgepakt.’

Ze komen voor elkaar op. Zo is de FBE met gelijkgestemden aanwezig in een Turkse rechtszaal als een advocaat om politieke redenen wordt vervolgd. ‘Turkse advocaten en rechters houden er rekening mee dat ze opgepakt kunnen worden. Daar hoort het helaas bij het vak. Als ze langer dan een paar maanden in de gevangenis zitten, wordt het anders. Dan staat je baan op de tocht. We geven veel lawaai, en worden opgemerkt door journalisten en de regering. Onze aanwezigheid helpt, blijkt. Vrijheid in het uitoefenen van je vak is een groot goed.’

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: Pastanini. Fantastisch Italiaans eten.

PUBLIC SPACE: De vernieuwde boulevard. Wel buiten het hoogseizoen!

KOFFIETENT: Zo, Zoet & Zout in oud-Scheveningen. Met een apart zaaltje voor vertrouwelijke besprekingen.

GEBOUW: Kneuterdijk 1. Het oude ABN AMRO gebouw, nu Raad voor de Rechtspraak.

STRAAT: Molenstraat

VERBORGEN PAREL: Strandtent 't Puntje. Alleen te voet of met de fiets door de duinen te bereiken.

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: Scheveningen. Hier wilde ik wonen.

PASSIE VOOR: Mijn echtgenote en onze boxers.

NOG LEREN: Geduld en ontspanning.

RAAKT MIJ: Dierenleed

INSPIRATIEBRON: Collega's die ik in het buitenland tref.

ULTIEME ONTSPANNING:

Hardlopen

HAAGSE SPORTHELD: Richard Kraijcek

BESTE SPORTPRESTATIE: Ongeveer tien keer City Pier City loop

KRANT: Financieel Dagblad

10 DE TASSENMAKER *Roos van Put*

Als meisje had ze drie dromen: ballerina worden, iets in de kunst doen en tassen maken. Dat laatste deed Roos van Put van het tassenlabel Mrs. Rosehip en Cursustassenmaken.nl uiteindelijk op haar 50e.

Na de middelbare school studeerde ze kunstgeschiedenis. Ballerina worden, die bevestiging liet ze maar varen. 'Ik was geen spriet, dus voldeed niet aan de norm.'

Na haar afstuderen, is Van Put de journalistiek ingerold. Schreef voor de culturele bijlage van de Haagse Courant. Later reisde ze de wereld over voor het oudste Nederlandse kunstmagazine Kunstbeeld. Tassen maken parkeerde ze. Van Put kreeg de kans hoofdredacteur van Kunstbeeld te worden. 'Die baan kón ik niet laten schieten. Als hoofdredacteur kreeg ik de vrijheid mijn 'eigen' magazine te maken.'

Toch wist ze toen al dat die tijd eindig was. Ze móest en zou tassenmaker worden. 'Vrouwen en tassen is altijd een goede combi. Door de decennia heen verzamelde ik ook tassen, van design tot een van een paar euro.'

Precies tien jaar na haar indiensttreding bij Kunstbeeld nam ze ontslag. Genoeg gespaard voor een ambachtelijke opleiding, en om het een tijdje uit te zingen. Voordat Van Put zich het vak meester maakte, zwierf ze vier maanden over de wereld: musea

bezoeken en kennis maken met andere culturen. 'Door te reizen kon ik me focussen op een nieuwe start. Ik wilde wel tassen maken, maar had nog nooit achter een naaimachine gezeten en geen benul van de techniek.'

De passie zat in haar hoofd, nu nog in haar handen. Docenten zagen haar talent. 'Ik twijfelde nooit aan mijn keuze. Intuïtief wist ik dat ik er gevoel voor had.'

In 2015 introduceerde ze haar label Mrs Rosehip, drie modellen in drie kleuren. Leuren met haar handgemaakte tassen? Nooit, lacht ze. 'Ik won een wedstrijd van de Bijenkorf en werd uitgeroepen tot beste vrouwelijke ondernemer van de stad. Al snel kwam de storemanager van het Tassenmuseum Hendrikje in Amsterdam langs en vroeg hoe groot mijn voorraad was. In no time was ik uitverkocht.'

Zo bewandelde ze de snelweg. Chinezen en Amerikanen zijn gek op haar tassen. Royals ook. Haar signatuur: geplisseerd leer, de vormen van Mondriaan met een 17e eeuws sausje. En, gemaakt in een Nederlands atelier. Aan kinderarbeid in lage loonlanden werkt ze principieel niet mee. 'Soms kon ik mijn eigen succes niet geloven.'

Haar eigen internationale tassenvakschool oprichten met een erkende korte beroepsopleiding, stond ook op haar to-do-lijstje. In 2018 was het zover. 'Ik wil het ambacht levend houden, en kennis delen. Kom met iets dat écht van jou is, is mijn belangrijkste advies aan studenten.'

HAAGSE FAVORIETEN:

RESTAURANT: *Didong. Ik heb Indische roots.*

PUBLIC SPACE: *Het strand en de zee. Ultieme vrijheid.*

KOFFIETENT: *Ijssalon Gamba. Goede espresso met een toefje slagroom ernaast in een hoortje.*

GEBOUW: *Stadhuis ofwel Ijsspaleis van Richard Meier*

STRAAT: *Stevinstraat. Hier komt Scheveningen in al zijn facetten samen.*

VERBORGEN PAREL: *Zwembad sportschool Max*

PERSOONLIJK:

EERSTE HERINNERING: *High tea bij hotel Des Indes.*

PASSIE VOOR: *Lederen tassen ontwerpen.*

NOG LEREN: *Mijn eigen huis ontwerpen, als ware het een tas.*

RAAKT MIJ: *Passie van mijn studenten tassenmakers in spe.*

INSPIRATIEBRON: *Hermès. Ze*

hebben de beste leerbewerkers.

ULTIEME ONTSPANNING: *Zwemmen in zee*

HAAGSE SPORTHELD: *Sarina Wiegman*

BESTE SPORTPRESTATIE: *In 15 seconden 20 meter borstcrawl.*

KRANT: *The Guardian*

GUILTY PLEASURE: *Regels overtreden wat betreft technische oplossingen bij het tassenmaken. Het mag niet volgens de formules, maar ik doe het toch.*

10

